

VII. T O L D A L E K.

Ad diem XVIII. Aprilis MDCCCVIII.

q u o

Excellentissimus Dominus

C o m e s

IGNATIUS GYULAI

d e

Maros. Némethi, et Nádaska, Croatiae Banus et ins.
ord. milit. Theresiani Commendator etc.

Illustrissimo Domino

DANIELI L. B. MECSÉRI

Generali

Campi vigiliarum Praefecto Crucem Commendatorum
solenni Ritu imposuit.

D i c a t u m

A. FRANCISCO KLOHAMMER

Clar. Reg. Schol. Piar. in Reg. Acad. Zagr. Math. Prof. P. O.

Z A G R A B I A E.

Semper honos, nomenque tuum, Laudesque manebunt.

Virg. Lib. II. de Aeneid.

HENDECASYLLABI.

Quid haec delecta Militum manus, robustis
Numeris coruscans ferrum deferens, enseque
Adpensum lateri, et pulcro Ordine, hodie
Ante Sacratas Palladi consistens aedes?

X

Cum binis Hungaricis (a) cohortibus, ac peditum
 Exigua, et jam perterrita, dispersaque manu
 Morantem. ne superato globos inter igneos
 Ponte, nostra obruantur agmina, omneque
 Aes grave, et ingens belli peculium in praedam
 Mortem nil expavescentis hostilis veniat turbae.
 Magnae res! nec plura. Quis etenim singula
 Quibus et publicae multum saluti profuit,
 Et honores gradatim adeptus est, memoret
 Facinora? Hoc singulare (b) innumera inter.
 Quo dudum promeritam sibi promeruit, parva
 Jam antea decorus, Commendatorum crucem,
 Quam, ut vidistis, Pro Rex Croatiae, (c) ipse Martis
 In campo, rebus praeclare gestis Clarus,
 Hujusque tam praecellentis testis victoriae,
 Multis objecto discriminibus collo Ejus,
 Augusti imposuit nomine. Ergo Heros
 Invicte! ut honor iste terfaustus accidat Tibi,
 Dique incolumis nos inter cupias morari,
 Tantum optamus; quantum dignus es,
 Et tua immortalia facta exposcunt.

(a) Cum binis Hungaricis cohortibus. Regimen Palatinale et Blankenstein Hussarorum.

(b) Hoc singulare. Nempe ad Gunzburg urbem Sueviae defensio Pontis, Hostisque iteratis vicibus repulsio tam opportuna, ut universus noster Exercitus Ulmam se se recipere potuerit.

(c) Pro Rex Croatiae. Excelleatissimus Comes Ignatius Gyulai, cuius praeclare gesta Domi forisque magis nota sunt, quam ut ea proluxa complectamur oratione.

Margitta Majus, 7. dik napján.

Tisztelő Versek : mellyek kézzittettek. F. Császari és Királyi Kamarás Méltóságos Gróf Keresztvári Csáki Sándor Urnak a' Szepes Vármegyé örökös Fő Ispánnyanak tiszteletére, egy osztály Húzfárság' megvendéglésekor.

1. Oh Margitta Margittája!
 Lelke! Napja! és Fénnye!
 Oh egek' ditső Plántája!
 Oh föld' Díszé! 's reménnye
 Gróf Csáki Sándor! áldalak
 Téged' míg tsak meg nem fagy
 Pe'sgő vérem. Mert te salak
 Nélkül való arany vagy.
2. A' fősvény, mint a' megrémült
 Eb, fut hazul a' költés
 Elöl: 's Te mint egy szélre űlt
 Felleg: egy szélre, és
 Futottál világra Váradról,
 A' lovak' hortyogását
 Halván, 's a' Katonák' kardról
 Való tanátskozását.
3. Látám! szemeimmel látám!
 Hogy tegnap mit mivelél.
 A' számat én is ott tátam,
 Midőn megvendéglél
 Egy harmadrész ezer Húzfárt;
 Hízott tulkot adatván
 Nékik; és egy hordó Csatárt
 Gyomraikba tsorgatván.

4. Látam ezt, és hétfzer halék
 Meg, a' rendkívül való
 Öröm miatt; 's hétfzer való
 Ismét élő. — Ha való
 Hogy az Úr a' jó Szíveket
 Szereti; nints mód benne
 Hogy Csákiival, ki illyeket
 Tselekszük, jól ne tenne.
5. Azt mondják, hogy rég elnyelte
 A' sír Títust, ki mind azt
 Elvesztett napnak képzelte,
 Mellyben vagy ezt, vagy amant
 Nem bölögitotta: de im
 Él! oh él valójában!
 Ötet látják a' szemeim
 E' város Csákiában.
6. Oh élő Títusom! a' kit
 Ezer vivát! tífztele
 Tegnap, 's kiért egy egy göntait
 Minden legény elnyele;
 Hidd el, hogy a' Magyar Művek
 Örömeiben sírának;
 'S Ugrálván, mint a' szarvasok,
 Illy fozokat kiáltanak:
7. „Mi ne ontanánk vérünket
 „ Királyunkért, 's Hazánkért?
 „ Mi ne tennék le éltünket
 „ Egy illy Édes Anyánkért,
 „ Melly Csákiikat nevel nekünk,
 „ Golyóbisok jösszettek!

„Tsak használjunk, nem kell létünk,
„Röntsatok, és törjetek.

8. „Méz ízű lesz az halálunk
„És a' gyötrelmünk édes.
„E' földtől örömmel válunk
„El, midőn illy felséges
„Teremtésekért ürülnek
„Meg a' vér edényeink;
„Illy ditsó lelkekért hülnek
„Meg minden tetemeink.

9. „Ha a' midőn lételt vettünk
„Nem sirtunk hogy az azt meg —
„Előző nap nem élhattunk,
„Ugyan kérlek, nem a' leg
„Gyávabb szív sirhatna azon,
„Hogy teste hólnap nem éi?
„Pajtás! így tsak egy AmazonCluj
„Fél emlős vitéz lennél.

10. E' szók után Hív Grófom! rád
„Aldás záport szórának:
Es hogy azt jobban hallanád
Egymásra is állának.
Örvendett az egész népség,
Az hegyek is tapsoltak.
Azokba is elevenség
Jött, a' kik haldokoltak.

11. Éljen is azt kívánom! és
Khilitől Jamajkáig
Terjedj! Éljen ditsó Teremtés
Mind itélet' napjáig.

A' kösziklák buzogjanak
 Néked téj patakokat.
 A' tengerek is zúgjanak
 Rád ezer áldásokat.

Készítette Szabó János, Akadémikus.

E l m e j á t é k .

Feltétel. Örökmozoghatót készíteni — (Perpetuummobile).

Megfejtés. Két egyenlő erejű Vondértzet vagy Mágnesset úgy kell bizonyos távolságra egymás' ellenébe helyheztenni, hogy az Északi Sarkával mindkető északra tartson. Ezek' közibe, más 'harmadik' valamivel kisebb erejűt, függőleg úgy kelletik ismét mozoghatóképpen intézni, hogy azis észak felé legyen az Északi Sarkával. Eszfzerint mind együtt Barátságosok léfznek: mivelhogy a Középső a Szélsők' egyikének Északi Sarkához a Déli Sarkával — másíknak pedig Déli Sarkához az Északival fordul. — Hogy pedig a Középső szabadon és rendszeren mozoghatson, szükség, hogy a Szélsők között keresztül — két Ofzlopótskán álló Tengelyen — egy Küllő gyanánt lévő Nyelről függjön le. Ez a Küllő a Tengelyen keresztül nyúljon felfelé, hogy ekképpen a Tengellyel egy keresztét ábrázoljon. Ezen előálló másik Küllőnek a végire alkalmaztathatik egy kis teheris, melly a Vondértznél könnyebb legyen; hogy azt el ne fordítsa a maga' függésétül: de megmozdítottván a maga' ingadozása által annak billegő mozgását segítse. Így — a' mozogható Vondértz újjal hozzá értettetyén valamellyik Szélsőkhöz, attúl,

mint Barátságos, eleinte vonattatik: de majd ellenkezőképpen erevittetvén (magnetizáltatván) eltaszittatik az átalellenbe lévőhöz: attól szintazonfzerint vonattatván — meg' ellökettetvén fog mind örökké mozogni.

Megmutatás. A' Vonóértz' vagy Mágnes' természetibül meg tettzik ennek igasága.

Jegyzés. 1) Itt az nem hiba: hogy a' Vonóértz' ereje megfogyatkozik (expirál) — Mert itt az ép és jó, nem pedig a' gyengült és hibás Vonóértzrül van a' szó.

2) A' sem akadály: hogy — a' Mozdításal az Ellentállás egyenlő — Actio Reactioni est aequalis; Sőt éppen ez által boldogúl. — Lehet képzelni, hogy itt két erő dolgozik: a' Vonó és Nehezítő (gravifica) erő. A' Vonó erő segélli ezt, midön a' Függön — Perpendicularumon — túl lankadozik.

Utóljára: E' tsak Elmejáték. Mállyis még 1804. E'ztb. ezen tárgyrül gondolkozván hirtelenébe ötlött az eszembe: de minden Adomány vagy Datum nélkül; úgy hogy a' Vonóértzrül nemis emlékeztem. — Méltóztatsanak a' Böltsek! hibáimat kipótolni — ha lehető; avagy megtzáfolni; nekem sem időm, sem értelem.

Én örülnék, ha Ditső Hazám, mint az Édes Anya, vetne tsak egy pillantást gyermeki játékomra — Olasz-Liszván, Sz. György' Hava' 11. n. 1808. E'ztben.

Szakmáry Imre.